

Pol De Vos:

Oljehungern drivkraften bakom konflikten i Mellanöstern.

Ett jämt oljeflöde och ett garanterad lågt pris är livsnödvändigt för näringslivet i Väst. I synnerhet som oljekonsumtionen kommer att fördubblas de närmsta tjugo åren.

När sen 60 procent av världens gas- och oljereserver finns i och runt den Persiska viken har USA och EU ett mycket konkret intresse av att behärska Mellanöstern. Det är denna målsättning som den palestinska intifadan hotar.

I rapporten *US Policy Ten Years After the Gulf War* som publicerades i oktober 2000, skriver det amerikanska Center for Strategic and International Studies (CSIS): "Ekonomi i Förenta Staterna och i världen blir mer och mer avhängligt gas- och oljeförseln från Persiska viken... Oljeproduktionen i USA är dalande och det ser inte ut som om USA kunde pressa tillbaka det ökade beroendet av energiimport". Därför, säger rapporten, "är USA förpliktigad att se till, att olja kan säljas på den fria marknaden, att oljeproducenter kan investera för att öka produktionen och att exportströmmen kan flyta ostörd... USA måste fortsättningsvis utgöra den stabiliserande faktorn i regionen och spela den ledande rollen i nerkämpandet av varje form av aggression" (1)

USAs makt

Efter Sovjetunionens fall har Västmakternas politik blivit allt aggressivare i Mellanöstern. Särskilt USA är fast besluten att försvara sin dominerande ställning. CSIS-rapporten skriver "Den amerikanska politiken måste utgå från det faktum att amerikanska stridskrafter måste förbli i Persiska viken för årtionden framåt och att man måste räkna med att stödet för det blir mindre än vad det var under Gulfkriget".

Det är också ett faktum att de sociala och politiska motsättningarna har ökat. Först och främst är det palestiniernas motstånd mot Israels koloniala apartheidpolitik på det ockuperade Västbanken och i Gaza. För det andra fortsätter Irak, trots skadorna från Gulfkriget 1991 och uthungringen som irakierna utsätts för pga den ekonomiska sanktionen sen 1996, sitt motstånd mot Västmakternas strävan efter fullständig kontroll, För det tredje växer de arabiska folkmassornas motstånd mot USA och mot de pro-amerikanska eliterna .

USA har sen 1970-talets slut allt mer blandat sig i Mellanöstern. Det är således ingen tillfällighet att amerikanerna sen oljekrisen i början på 1970-talet har kraftigt förstärkt sina ekonomiska och militära band med Israel (2) . Den israeliska staten är idag mer än nånsin USAs allierade i att förhindra att det inom den arabiska världen skulle uppstå en ekonomisk och militär makt som hotade USAs inflytande.

Feodala eliter

Den palestinska intifadan har skärpt den israelisk-arabiska motsättningen och hotar Israels roll som USAs förlängda arm. Det var därför som USAs president George W Bush tidigare tittade på när den israeliska armén inledde sina "upprensningssaktioner" på Västbanken. Hans förhoppning var att när väl det beväpnade motståndet var nerbrutet, då kunde en fredsreglering snabbt genomdrivas. Men de arabiska folkmassornas solidaritet med det palestinska motståndet knäckte den amerikansk-israeliska strategin. Bush har tvingats börja tala om fred, om än han i realiteten har gett Israels statsminister Ariel Sharon fritt spelrum. Utrikesministern Colin Powell uttryckte

USAs solidarisk med Israel så här. “Vi förstår att Israel har rätten att försvara sig” men han sa också “Israel måste också räkna med det vidare sammanhanget. De strategiska problem som dessa operationer skapar är allvarliga, när vi ser på vad som händer i resten av Mellanöstern” (3). Vad exakt var det Powell menade?

USA har bundit de arabiska feodala eliterna till sig både ekonomiskt och militärt. Eliterna ser till att oljepriserna hålls låga men också att vinsterna hamnar i ett fåtals fickor. Rapporten uppmärksammar detta. “Befolkningen realinkomst per capita har sjunkit med mer än 40 procent sen 1980-talet. Den enorma inflyttningen till städerna har förstört den traditionella sociala strukturen. Den öppna och dolda arbetslösheten är stor, ibland överstiger den 25 procent. Detta i länder där över 60 procent av befolkningen är yngre än 25 år”. USA är därför medveten om nödvändigheten av en “demokratisering av regionen”, för att folkmassorna i framtiden ska stödja det nuvarande etablissemanget. Vilken slags demokratisering amerikanerna har i tankarna klargörs när vi vet att amerikanerna “...ser Israel och Turkiet som demokratier.” (!!).

Nytt Irakkrig

Den palestinska intifadan har uppväckt de arabiska folkmassornas motstånd mot elitens pro-amerikanska politik. Det har i sin tur tvingat USA till en ny taktik “där de söker övertyga den arabiska världen och Iran, att de strävar efter en rättfärdig lösning. Det betyder inte en övergång till den arabiska sidan även om det är mycket viktigt att så ärligt som möjligt göra det, så långt som en medlare som samtidigt är Israels allierad kan göra det”. Den amerikanska politiken är således först och främst inriktad på att motverka oroligheter och destabilisering i den arabiska världen, än att söka efter demokratiska lösningar.

CSIS rapporten understryker mycket tydligt vad som gäller “De allierade i Persiska viken måste vara på det klara med vad som gäller USAs hållning visavi Israel. USAs militärhjälp till Israel och Israels förlitan på amerikanskt stöd i ett nödläge ger Israel den säkerhetskänsla, som är nödvändig för att åstadkomma en fredsreglering med palestinierna, Syrien och Libanon.”

Inte mindre betydelsefull i dagens kris är Irans och Iraks roll, då de motsätter sig en återkolonialisering, och därför betecknas ‘skurkstater’ av USA. Även här har det palestinska motståndet en direkt påverkan. I CSIS-rapporten sägs det “Den arabisk-israeliska konflikten förstärker de iranska extremisternas position och ger Saddam Hussein en större chans att spela ut det pro-arabiska kortet”. Rapporten hamrar fast att Irak utgör det största hotet mot USAs kontroll i regionen. Det är Iraks oavhängliga inriktning som stärkt den anti-imperialistiska hållningen bland de arabiska folkmassorna och stoppat Bushs önskan att starta ett nytt krig för att avsätta Saddam Hussein. Det är således intifadan och massprotesterna i den arabiska världen, som förhindrat ett nytt Irakkrig.

Mellanöstern är ett tydligt exempel på de motsättningar som det kapitalistiska systemet skapar. Det är endast med kolonialt förtryck, feodalt och militärt våld som man lyckats hålla tillbaka en social frigörelse. Att det ska lyckas även i framtiden blir dock dag för dag allt mindre.

Översättning från nederländska Per-Erik Wentus Tidigare publicerad i: *Solidair* (Bryssel) 14 april 2002. (www.solidair.org/).

Noter

(1) Alla citat kommer från CSISs rapport *US Policy Ten Years After the Gulf War*, om inte annat anges. (www.csis.org/gulf/reports).

CSIS är ett forskningsinstitut som står regeringen nära. I styrelsen sitter internationellt kända politiker som Henry A Kissinger, James R Schlesinger, Zbigniew Brzezinski m.fl. Institutet är beläget i Washington och har 190 forskare och anställda.

(2) Edward Walker. *US-Israel Relations: Past and Future*. Beersheva: Ben Gurion University. 1998. (www.usis-israel.org.il/publish/press/ambador/am1616.htm/)

(3) Se utrikesminister *Colin Powells uttalanden den 8 och 9 april 2002*. (www.state.gov/secretary/rm/2002/c6332.htm)